

**ENERGI- OG KLIMAPLAN FOR BRØNNØY, VEGA OG
VEVELSTAD KOMMUNER.**

**KOMMUNEDELPLAN. ENERGI- OG
KLIMAPLAN FOR VEVELSTAD KOMMUNE.**

2011 – 2015.

Vedtatt av Vevelstad kommunestyre den 21.09.2011, sak 11/56

INNHold.

1	SAMMENDRAG	3
2	BAKGRUNN	5
2.1	BETYDNING AV EN ENERGI- OG KLIMAPLAN	5
2.2	FORANKRING I PLAN- OG BYGNINGSLOVENS BESTEMMELSER	5
2.3	VEDTAK I BRØNNØY, VEGA OG VEVELSTAD KOMMUNER	5
2.3.1	<i>Prosedyre Planprogrammet</i>	6
2.3.2	<i>Prosedyre. Kommunedelplan. Energi- og klimaplan for Brønnøy kommune</i>	6
2.4	PROSJEKTET	6
2.5	VEDLEGG. FELLES FAKTADEL	6
3	KOMMUNENES SITUASJONSFORSTÅELSE. BRØNNØY, VEGA OG VEVELSTAD	7
3.1	BEFOLKNING OG SYSSELSETTING	7
3.2	UTVIKLINGEN	7
3.3	ENERGIFORBRUK	7
3.3.1	<i>Ny energiproduksjon</i>	7
3.4	KLIMAGASSUTSLIPP.....	7
4	FORMÅL MED KOMMUNEDELPLANEN	8
4.1	NASJONALE FORUTSETNINGER.....	8
4.1.1	<i>Klimakur 2020</i>	8
4.1.2	<i>Klimatilpasningsutvalget</i>	8
4.1.3	<i>Nasjonalbudsjettet 2010. Nasjonale klimamål. Klimaforliket.</i>	8
4.2	KRITERIER FRA ENOVA OG NORDLAND FYLKESKOMMUNE	9
5	VISJON, OVERORDNET MÅL OG STRATEGIER FOR KOMMUNEDELPLAN FELLES ENERGI- OG KLIMAPLAN FOR BRØNNØY, VEGA OG VEVELSTAD KOMMUNER 2011 – 2015.	10
5.1	VISJON	10
5.2	OVERORDNET MÅL	10
5.3	STRATEGIER	12
5.4	Tiltak ut fra strategiene.....	12
6	HANDLINGSDEL. AKTUELLE PROSJEKTER I VEVELSTAD KOMMUNE.	14
6.1	I FORHOLD TIL STRATEGI 1. KOMMUNAL BYGNINGSMASSE.	14
6.1.1	<i>Identifisere og etablere prosjekter i Vevelstad kommune for å redusere energibruk og redusere klimagassutslipp.</i>	14
6.1.2	<i>Energiledelse. Driftspersonell.</i>	15
6.2	I FORHOLD TIL STRATEGI 2. ENERGI-FORSYNING OG ENERGI- BRUK.....	17
6.2.1	<i>Energiprojekter i Vevelstad kommune.</i>	17
6.2.2	<i>Mosjøen Kulde og klimaservice As. Etablering på Hamnøy.</i>	17
6.2.3	<i>Notbøteriet / Egersund Net AS</i>	17
6.2.4	<i>Handelsstedet Forvik. Reiselivsprosjekt.</i>	17
6.2.5	<i>Vevelstad Trevare as</i>	18
6.2.6	<i>Vevelstad Bondelag / Landbruket i Vevelstad</i>	18
6.2.7	<i>Klima Helgeland.</i>	19
6.3	STRATEGI 3. HOLDNINGSSKAPENDE ARBEID.	20
6.3.1	<i>Energiledelse. Driftspersonell</i>	20
6.3.2	<i>Regnmakerne - skoleverket</i>	20
6.4	INNSPILL TIL ENERGI- OG KLIMAPLANEN.	20
6.4.1	<i>Åpent møte</i>	20
7	HANDLINGSPLAN. VEVELSTAD KOMMUNE 2011-2015.	21

1 Sammendrag.

Kommunedelplan. Energi- og klimaplan for Brønnøy kommune er utarbeidet som en del av et samarbeidsprosjekt mellom Brønnøy, Vega og Vevelstad kommuner.

Det er utarbeidet en felles faktadel som beskriver;

- Befolkningsutvikling
- Sysselsettingsutvikling
- Utvikling i energiforbruk
- Utvikling i klimagassutslipp

Faktadelen er basert på tilgjengelig statistikk fra Statistisk sentralbyrå, ENOVA og fra Lokale energiutredninger utarbeidet av Helgeland Kraftselskap. Faktadelen sammenligner data fra kommunene Brønnøy, Vega og Vevelstad med tilsvarende for regionen Sør-Helgeland og Nordland fylke.

Det er utarbeidet tilsvarende kommunedelplaner for Brønnøy og Vega kommuner.

VISJON. **KOMMUNEDELPLAN ENERGI OG KLIMAPLAN** **FOR KOMMUNENE BRØNNØY, VEGA OG** **VEVELSTAD:**

VI ØNSKER EN BÆREKRAFTIG UTVIKLING
BASERT PÅ FORNYBAR ENERGI OG LAVE
KLIMAGASSUTSLIPP.

OVERORDNET MÅL. **Kommunedelplan Energi og klimaplan for** **Brønnøy, Vega og Vevelstad:**

Innen valgperioden (2011 – 2015) skal kommunene Brønnøy, Vega og Vevelstad oppnå en reduksjon i energiforbruket med minimum 10% regnet fra utgangsåret 2010, og en stabilisering i utslippene av klimagasser i forhold til utgangsåret 1990.

Dette målet konkretiseres gjennom delmål for:

- ***Kommunal bygningsmasse***
- ***Energiforsyning og energibruk***
- ***Holdningsskapende arbeid.***

**Strategi 1:
Kommunal
bygningssmasse.**

Delmål:

Redusere energiforbruket i kommunal bygningssmasse med 10% i valgperioden 2011-2015.

**Strategi 2:
Energiforsyning og
energibruk.**

Delmål:

Identifisere og realisere gode prosjekter i samarbeid med bedrifter og næringsorganisasjoner i regionen.
Hensikt;
Redusere energibruk og stabilisere utslipp av klimagasser

**Strategi 3:
Holdningsskapende
arbeid.**

Delmål:

Identifisere og realisere gode prosjekter i samarbeid med bedrifter, næringsorganisasjoner og undervisningsinstitusjoner i regionen.
Hensikt; Redusere energibruk og stabilisere utslipp av klimagasser på 1990-nivå innen 2015.

Fra Vevelstad kommune

2 Bakgrunn

ENOVA har igangsatt en landsomfattende prosess der målet er at alle kommuner i landet skal utarbeide en Energi- og klimaplan hver for seg eller i samarbeid mellom flere kommuner.

Nordland fylkeskommune ønsker å bistå kommunene i arbeidet med å utarbeide Energi- og klimaplaner i samsvar med krav fra ENOVA. Vi viser i denne sammenheng til Fylkesrådssak 34-2008.

I Sør-Helgelandsregionen har Sømna kommune og Bindal kommune utarbeidet Energi- og Klimaplan hver for seg. Denne kommunedelplanen er en Klima- og energiplan for Brønnøy kommune basert på en felles faktadel (vedlegg) og møter med kommunene i regionen, næringsaktører og åpne møter.

HelgelandsKraft AS har i denne sammenheng vært en viktig kunnskapsleverandør gjennom bl.a. lokale energiutredning for de enkelte kommunene innen forsyningsområdet

2.1 Betydning av en Energi- og klimaplan

Vi viser i denne sammenheng til informasjon gitt av ENOVA. Denne informasjonen er tilgjengelig på ENOVAs hjemmesider www.enova.no.

Utarbeidelse av Energi- og klimaplaner i kommunene vil bli lovpålagt i løpet av 2009 i forbindelse med ikrafttredelse av ny Plan- og Bygningslov. ENOVA oppfordrer til kommunesamarbeid.

Utarbeidelse av en Energi- og klimaplan bør sees i en sammenheng med iverksetting av tiltak i kommunene. ENOVA gir i denne sammenheng støtte til:

1. Utarbeidelse av Energi- og klimaplan
2. Støtte til forprosjekt som er forankret i Energi- og klimaplan
3. Støtte til hovedprosjekt (iverksetting av prosjekter som er kartlagt gjennom Energi- og klimaplan og forprosjektet).

2.2 Forankring i plan- og bygningslovens bestemmelser

Energi og klimaplan for Brønnøy, Vega og Vevelstad kommuner utarbeides som en kommunedelplan etter Plan og bygningslovens (PBL) § 11-1 til 11-4. I § 11-1 tredje avs. heter det:

"Det kan utarbeides kommunedelplan for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder."

Det er i Plan og bygningslovens § 11-13 reist krav om utarbeidelse av planprogram. Det vises i denne sammenheng også til Plan og bygningslovens § 4-1. Planprogrammet skal fastsettes av kommunestyret, men kan delegeres denne myndigheten til f.eks. kommunens Planutvalg.

Høring av Planprogram og planforslag følger Plan og bygningslovens § 11-14. Planprogram og planforslag sendes ut på høring og legges ut til offentlig ettersyn, kunngjøres i minst en avis som er alminnelig lest på stedet og gjøres tilgjengelig gjennom elektroniske medier. Fristen for å gi uttalelse skal være minst 6 uker.

Forslag til planprogram skal sendes ut på høring og legges ut til offentlig ettersyn senest samtidig med varsel om oppstart og kunngjøring av planarbeidet. Arbeidet med Energi- og klimaplanen har derfor løpe parallelt med Planprogrammets prosedyre for å spare tid.

2.3 Vedtak i Brønnøy, Vega og Vevelstad kommuner

Brønnøy kommune, kommunestyret gjorde i sak 08/965 (18.06.2008) vedtak om igangsetting av arbeidet med Energi og klimaplan.

Vega kommune, formannskapet gjorde i sak PS 85/10 (30.06.2010) vedtak om igangsetting av arbeidet med Energi og klimaplan.

Vevelstad kommune, formannskapet (sak 10/47) og kommunestyret (sak 32/10, 16.06.2010) vedtok om igangsetting av arbeidet med Energi og klimaplan.

2.3.1 Prosedyre Planprogrammet

Planprogrammet danner grunnlag for arbeidet med å utarbeide Energi- og klimaplan for Brønnøy, Vega og Vevelstad kommuner. Saksgangen har vært slik

1. Utkast til Planprogram ble sendt på høring til nabokommunene på Sør-Helgeland, Fylkeskommunen og Fylkesmannen i perioden 16.09-15.10.2010, samt lagt ut til offentlig ettersyn og kunngjøres i media / gjennom kommunens hjemmesider.
2. Mottatte innspill ble vurdert nærmere i revisjon av Planprogram før politisk behandling
3. Planprogrammet ble behandlet i Planutvalget i Brønnøy den 27.10.2010. Det ble samtidig vedtatt at formannskapet er styringsgruppe for arbeidet. Videre saksgang

Parallelt med dette ble arbeidet med Kommunedelplanen igangsatt.

2.3.2 Prosedyre. Kommunedelplan. Energi- og klimaplan for Brønnøy kommune.

Styringsgruppen tar stilling til valg av strategier og tiltak.

Utkast til Plandokument (Kommunedelplan og felles faktadel) legges fram for det faste utvalget. Vedtak om offentlig ettersyn (minst 6 uker)

Revidert utkast (endelig plandokument) behandles deretter av planutvalg og kommunestyre.

2.4 Prosjektet

Utarbeidelse av Energi og klimaplan for Brønnøy, Vega og Vevelstad kommuner er gjennomført som et prosjekt. Det vises i denne sammenheng til prosjektplan utarbeidet av Bedriftskompetanse as datert 21. mai 2010, og til planprogrammet som beskriver innhold og organisering av prosjektet.

2.5 Vedlegg. Felles Faktadel.

Som vedlegg til denne kommunedelplanen er det utarbeidet en "felles faktadel" som omfatter statistikk og faktagrunnlag for kommunedelplanene i Brønnøy, Vega og Vevelstad.

Felles Faktadel omfatter;

- ❖ Kap 1. Innledning / sammendrag
- ❖ Kap 2: Kort om Brønnøy, Vega og Vevelstad kommuner
- ❖ Kap 3. Brønnøy, Vega og Vevelstad. Viktige utviklingstrekk i Sør-Helgelandsregionen:
 - Befolkning
 - Sysselsetting
- ❖ Kap 4. Status og prognoser. Energiforbruk på Helgeland, Brønnøy, Vega og Vevelstad kommuner.
- ❖ Kap 5. Status og prognoser. Utslipp av klimagasser i Norge, Nordland, Sør-Helgeland, Brønnøy, Vega og Vevelstad kommuner.

3 Kommunenes situasjonsforståelse. Brønnøy, Vega og Vevelstad

Denne situasjonsforståelsen er basert på felles faktadel og en forståelse av den generelle situasjonen knyttet til klimaproblemet og nødvendigheten av en mer fornuftig energibruk.

3.1 Befolkning og sysselsetting

Brønnøy kommune har hatt en jevn befolkningsoppgang siden 1996, og denne utviklingen forventes å fortsette også fram mot 2025. Vega og Vevelstad kommuner opplever en befolkningsnedgang som forventes å vedvare fram til 2025.

3.2 Utviklingen

Sysselsettingen i regionen Sør-Helgeland er stigende. Sysselsettingen i kommunene Brønnøy, Sømna og Vega er stigende, mens den synker i kommunene Bindal og i Vevelstad.

Viktige sektorer for sysselsetting er;

- Offentlig administrasjon
- Helse- og sosialtjenester
- Landbruk
- Transport.

3.3 Energiforbruk

Helgelandsregionen er en meget stor energiforbruker – dette skyldes i all hovedsak industrien i Rana og i Vefsn kommune (Mosjøen).

Energiforbruket i kommunene Brønnøy, Vega og i Vevelstad er gjennomgående lavt sett i forhold til Helgelandsregionen. I disse kommunene er energiforbruket alt vesentlig basert på elektrisitet og noe vedfyring. Det største energiforbruket finner vi i sektorene husholdning og i tjenesteyting.

3.3.1 Ny energiproduksjon

Det er konsesjonssøkt / under utredning prosjekter innen vannkraftutbygging i Brønnøy og i Vevelstad kommuner.

3.4 Klimagassutslipp

Klimagassutslippene fra regionen Sør-Helgeland er alt vesentlig beskjedne og utgjør ca 3,7% av utslippene i Nordland fylke. Dette har sammenheng med at energiforbruket i regionen alt vesentlig er basert på elektrisitet og vedfyring.

Sektoren med størst klimagassutslipp i regionen er landbruk som står for ca 52% av utslippene i regionen.

4 Formål med Kommunedelplanen

4.1 Nasjonale forutsetninger

4.1.1 Klimakur 2020

I 2008 ga Miljøverndepartementet Klima- og forurensningsdirektoratet i oppdrag å lede etatsgruppen som fikk navnet Klimakur 2020. I tillegg til Klima- og forurensningsdirektoratet består kjernen i etatsgruppen av Norges vassdrags- og energidirektorat, Statens vegvesen, Statistisk sentralbyrå og Oljedirektoratet. Kjernegruppen trekker også inn andre sentrale aktører og relevante fagmiljøer som for eksempel Husbanken, Sjøfartsdirektoratet, Statens byggt tekniske etat og Norsk institutt for skog og landskap.

Innen 2020 skal de norske utslippene av klimagasser reduseres med 15 til 17 millioner tonn. Etatsgruppen Klimakur 2020 har vurdert virkemidler og tiltak for å oppfylle dette klimamålet. Utredningen ble lagt fram i februar 2010. Den vil danne grunnlag for regjeringens vurdering av klimapolitikken, som skal legges fram for Stortinget i 2011.

4.1.2 Klimatilpasningsutvalget

I 2008 oppnevnte Regjeringen Klimatilpasningsutvalget som skulle redegjøre for sårbarhet og behov for klimatilpasning i Norge. Utvalgets vurderinger og anbefalinger er lagt fram i NOU 2010:10 "Tilpasning til et klima i endring"

I samarbeid med Cicero har Klimatilpasningsutvalget laget en kort oppsummering av de viktigste prinsippene og tiltakene for å oppnå et mer klimatilpasset samfunn. Disse presenteres her.

Prinsipper for et mer klimatilpasset samfunn

Klimatilpasningsutvalget har tre prinsipper som bør følges for å oppnå et mer klimatilpasset samfunn.

En helhetlig tilnærming til klimatilpasning

Tilpasning til klimaendringer skal ta hensyn til naturmiljøet og ikke medvirke til økte utklipp av klimagasser og forurensning. I Nordområdene må man ta ekstra hensyn.

Økosystembasert forvaltning av naturmiljøet

Naturmiljøet er spesielt sårbart fordi få tiltak som kan hjelpe den naturlige tilpasningskapasiteten. Det samfunnet kan gjøre dreier seg om å forvalte arealer og naturressurser sånn at totalbelastningen på natur og økosystemer blir så liten som mulig.

Klimatilpasning må integreres i den ordinære samfunnsplanleggingen

Ansvar for tilpasning bør plasseres hos dem som har resten av sektoransvaret, for eksempel bør ansvaret for veg legges hos vegmyndighetene. Hvis ansvaret ikke er klart definert, som for overvann og havnivåstigning, bør det plasseres der hvor de faglige og organisatoriske forutsetningene er best mulig.

4.1.3 Nasjonalbudsjettet 2010. Nasjonale klimamål. Klimaforliket.

Norge har erklært at vi, som en del av en global og ambisiøs klimaavtale der også andre industriland tar på seg store forpliktelser, er villige til å bli karbonnøytrale senest i 2030. Det innebærer at Norge skal finansiere utslippsreduksjoner utenlands tilsvarende resterende innenlandske utslipp av klimagasser.

I klimaforliket gikk regjeringspartiene sammen med Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre inn for at Norge fram til 2020 skal ta ansvar for å redusere de globale utslippene tilsvarende 30 pst.

av Norges utslipp i 1990. (vår utheving). Det ble anslått som realistisk å ha som mål at innenlandske utslipp skal reduseres med 15 – 17 mill. tonn CO₂-ekvivalenter (tilsvarende om lag 2/3 av denne forpliktelsen) sammenliknet med anslåtte utslipp i 2020 i Nasjonalbudsjettet 2007, medregnet muligheten til å regne inn 3 mill. tonn opptak av CO₂ i norsk skog.

I Kyoto-perioden, som omfatter årene 2008 – 2012, vil Norge overoppfylle sin Kyoto-forpliktelse med om lag 5 mill. tonn CO₂-ekvivalenter årlig. I tillegg har Regjeringen valgt å overoppfylle forpliktelsen med ytterligere 1,5 mill. tonn CO₂-ekvivalenter gjennom å avstå fra å bruke kvoter som Norge i henhold til regelverket under Kyotoprotokollen tildeles for skogtilvekst. Det legges videre opp til kjøp av utslippskvoter for et årlig utslipp på 100 000 tonn CO₂ fram til testanlegget for fangst og lagring av karbon på Mongstad er knyttet til en transport- og lagringsløsning. Også utslipp knyttet til statsansattes internasjonale tjenestereiser med fly dekkes ved kvotekjøp. Samlet utgjør overoppfyllelsen 6 – 7 mill. tonn CO₂.

4.2 Kriterier fra Enova og Nordland fylkeskommune

ENOVA har angitt kriterier for kommunale Energi- og klimaplaner. Kriteriene er bl.a. :

- **Det skal settes et minimumsmål på 10% redusert energibruk i kommunal bygningsmasse og eventuelt også et mål for klimagassutslippene fra hele kommunen. Energi- og klimamålene skal tallfestes.**
- **Energi- og klimaplanen skal være en helhetlig plan . Den skal omfatte mål og tiltak innenfor energibruk , energiforsyning og holdningsskapende arbeid i kommunen.**
- **Planen bør også omfatte tiltak knyttet til redusert klimagassutslipp fra annen aktivitet i kommunen som kommunen kan påvirke.**

Nordland fylkeskommune arbeider med å utvikle en regional plan for klimautfordringene i Nordland. Et høringsdokument er lagt ut med høringsfrist 15. oktober 2010. Det legges opp til at denne planen skal være retningsgivende for kommunal og statlig virksomhet i Nordland. Dette høringsdokumentet angir følgende mål fram til år 2020:

- **Visjon: Nordland skal bli et av den fremste miljøfylkene i Europa ut fra prinsippet om en bærekraftig utvikling.**
- **Overordnet mål: Identifisere tiltak som samlet sett fører til at Nordland bidrar til å oppfylle nasjonale mål for reduksjon av klimagassutslipp knyttet til Kyotoprotokollen.**
- **Hovedmålsetting 1: De samlede utslippene fra Nordland skal reduseres med 20% i forhold til 1991 (dette innebærer 30% reduksjon i forhold til 2008).**
- **Hovedmålsetting 2: Nordland fylkeskommune skal jobbe for å utnytte det potensialet som ligger i produksjon av ny fornybar energi og energieffektivisering.**
- **Hovedmålsetting 3: Nordland skal være best mulig forberedt på klimaendringene. Planleggingen i fylket skal være basert på føre-varprinsippet og være tilpasset klimaendringene.**

5 Visjon, overordnet mål og strategier for kommunedelplan *Felles Energi- og klimaplan for Brønnøy, Vega og Vevelstad kommuner 2011 – 2015.*

5.1 Visjon

Visjonen er basert på en anerkjent felles virkelighetsforståelse av dagens situasjon. Visjonen er viktig for å forankre Energi- og klimaplanen i kommuneplanens samfunnsdel (PBL § 11-4).

Viktige spørsmål for å finne visjonen for kommunene Brønnøy, Vega og Vevelstad kan f.eks være;

- Hvorfor velger vi å være her?
- Hva vil vi med kommunen vår?
- **Hva står vi inne for (hvilke verdier) har vi i Brønnøy, Vega og Vevelstad?**

En visjon angir et perspektiv for et planarbeid. Vi legger i dette planarbeidet til grunn visjonen fra Nordland fylkeskommunes arbeid med en regional plan for klimautfordringene i Nordland.

**VISJON.
KOMMUNEDELPLAN ENERGI OG KLIMAPLAN
FOR KOMMUNENE BRØNNØY, VEGA OG
VEVELSTAD:**

***VI ØNSKER EN BÆREKRAFTIG UTVIKLING
BASERT PÅ FORNYBAR ENERGI OG LAVE
KLIMAGASSUTSLIPP.***

5.2 Overordnet mål

I Planprogrammet for energi- og klimaplanen er det gitt et foreløpig mål;

Innen valgperioden (2011 – 2015) skal kommunene Brønnøy, Vega og Vevelstad oppnå en reduksjon i energiforbruket basert på fossilt brennstoff med minimum 10% regnet fra utgangsåret 2010

Dette målet konkretiseres gjennom delmål for:

- ***Kommunal bygningsmasse***
- ***Energiforsyning og energibruk***
- ***Holdningsskapende arbeid.***

Dette foreløpige målet er blitt drøftet med aktørene i Brønnøy, Vega og Vevelstad gjennom planprosessen, og vil bli bearbeidet fram til kommunestyrenes endelige behandling av denne planen.

Kommunene Brønnøy, Vega og Vevelstad er inne i en planprosess der man løpende må vurdere denne målsettingen opp mot de avklaringer som skjer i løpet av prosessen. Så langt synes følgende avklart;

1. Stasjonær energiforsyning i kommunene er alt vesentlig i dagen situasjon basert på fornybare energikilder (vannkraft og ved). En 10% reduksjon i oljeforbruket vil ha en gunstig effekt, men denne effekten vil være begrenset ut fra at oljeforbruket i kommunene i dag er svært lavt.
2. Kommunene er en betydelig aktør gjennom ansvaret for en omfattende kommunalt eid bygningsmasse. I flere kommunale bygninger er det gjennomført tiltak i form av installasjon av varmpumper, men her gjenstår fortsatt viktige tiltak. Dette vil være et hovedfokus i klima og energiplanen.
3. Kommunen driver også en utstrakt transportvirksomhet i tjenesteproduksjon og kommunalteknisk drift.
4. Kommunen har et ansvar som myndighetsutøver i forhold til at planmessige rammer i samfunnsutviklingen har en god klimaanretning.
5. Det er etablert en dialog med transportselskaper i regionen i forbindelse med energi- og klimaplanen.
6. Flere større bedrifter i regionen står foran viktige beslutninger som vil få innvirkning på både energisituasjonen og utslippsituasjonen. Det vil være viktig å ta hensyn til disse prosessene i energi- og klimaplanen.
7. Landbruket er en meget viktig aktør i regionen, og den viktigste sektor for klimagassutslipp i regionen. Utnyttelse av avfall og bedre energiøkonomisering i landbruket er tiltak som vurderes i energi- og klimaplanen.
8. Innen holdningsskapende arbeid vil det som en del av denne planprosessen bli gjennomført et "vaktmesterkurs" for alle driftsoperatører i kommunene. Driftsoperatørene er førstelinje i forhold til energisparing og en viktig gruppe i forhold til energiøkonomisering. I tillegg vil det i handlingsplanen bli tatt inn tiltak overfor undervisningsopplegg for elever i grunnskolen og ungdomsskolen.

Kommunene vil videre legge til grunn Kyotoprotokollens målsetting om at klimagassutslippene skal stabiliseres på 101% av 1990-nivå (Faktadelens kap 5.1.)

Ut fra planprosessen, premissene gitt fra ENOVA og Fylkeskommunens arbeid, legger vi følgende målsetting til grunn:

OVERORDNET MÅL. Kommunedelplan Energi og klimaplan for Brønnøy, Vega og Vevelstad:

Innen valgperioden (2011 – 2015) skal kommunene Brønnøy, Vega og Vevelstad oppnå en reduksjon i energiforbruket med minimum 10% regnet fra utgangsåret 2010, og en stabilisering i utslippene av klimagasser i forhold til utgangsåret 1990.

Dette målet konkretriseres gjennom delmål for:

- ***Kommunal bygningsmasse***
- ***Energiforsyning og energibruk***
- ***Holdningsskapende arbeid.***

5.3 Strategier

Strategiene utdyper det overordnede målet, og forankrer handlingene i denne kommunedelplanen.

Strategi 1: Kommunal bygningssmasse.

Delmål:

Redusere energiforbruket i kommunal bygningsmasse med 10% i valgperioden 2011-2015.

Strategi 2: Energiforsyning og energibruk.

Delmål:

Identifisere og realisere gode prosjekter i samarbeid med bedrifter og næringsorganisasjoner i regionen.
Hensikt;
Redusere energibruk og stabilisere utslipp av klimagasser

Strategi 3: Holdningsskapende arbeid.

Delmål:

Identifisere og realisere gode prosjekter i samarbeid med bedrifter, næringsorganisasjoner og undervisningsinstitusjoner i regionen.
Hensikt; Redusere energibruk og stabilisere utslipp av klimagasser på 1990-nivå innen 2015.

5.4 Tiltak ut fra strategiene

Aktuelle delmål utredet videre i forhold til foreslått konkretisering av handlingsrettede tiltak:

Strategi 1 – Kommunal bygningsmasse

KARTLEGING OG ANALYSE

- Enøk-analyse av prioriterte / større bygg
- Energimerking
- Energi- og miljøvurdering av tekniske anlegg

OPPGRADERING

- Gjennomføre enøk-tiltak på prioriterte bygg
- Videreutvikle system for driftsovervåking

DRIFT

- Opplæring av driftsteknikere

- Etablere godt system for energiledelse

NYE BYGG

- Miljøriktige anskaffelser og fokus på levetidskostnader
- "Pilotprosjekt" med framtdsrettede miljø- og energiløsninger

Strategi 2 – Energiforsyning og energibruk

KLIMATILPASNINGSTILTAK

- Innarbeide klima- og energiperspektiv i samfunnsplanlegging og arealplanlegging
- Forebygge konsekvenser av ekstremværsituasjoner
- Utrede miljøprofil for kommunens transportbehov

NÆRINGSAKTØRER OG BYGGEPROSJEKT

- Samarbeid og samhandling om løsninger som gir synergieffekter og optimale løsninger

LANDBRUKSNÆRINGEN

- Utrede gode prosjekttiltak for jord- og skogbruk

Strategi 3 – Holdningsskapende tiltak

OPPLÆRING

- Undervisningsopplegg for skoler og barnehager

INFORMASJON OG BEVISSTGJØRING

- Gjennom planprosess og ved iverksetting /gjennomføring

Kartlagte tiltak skal konkretiseres i en handlingsplan, og denne skal danne grunnlaget for videre bearbeiding og detaljering for gjennomføring. Handlingsplanen må gjennomgås og oppdateres årlig i forhold til å prioritere prosjektområder og målrette ressursbruken.

De tiltakene som er synliggjort innenfor opptrukne strategier er etter rådmannens vurdering ikke lagt opp for ambisiøst. Planambisjonene bør ikke legges høyere enn det en ser muligheter til å få realisert, men det vil uansett kreve en del ressurser til å få iverksatt og gjennomført planen. Planen gir samtidig muligheter til å søke ekstern finansiering ved videreutvikling av aktuelle tiltak.

Etter gjennomført høringsperiode for plandokumentet er det naturlig at formannskapet som styringsgruppe vurderer en prioritering av tiltak i endelig handlingsplan.

6 Handlingsdel. Aktuelle prosjekter i Vevelstad kommune.

Denne handlingsdelen anbefales revidert årlig. Handlingene refererer i stor grad til møter i Vevelstad 09.-10. november 2010.

6.1 I forhold til strategi 1. Kommunal bygningsmasse.

6.1.1 Identifisere og etablere prosjekter i Vevelstad kommune for å redusere energibruk og redusere klimagassutslipp.

Det er i forbindelse med utarbeidelse av denne kommunedelplanen utarbeidet en oversikt over energibruk i kommunal bygningsmasse i Vevelstad kommune. I denne oversikten er det gitt en oversikt over energibruk i kommunale bygninger og infrastruktur i Vevelstad;

- Bygningenes areal.
- Bygningenes energiforbruk
- Energiforbruk / kvadratmeter
- Energiforbruk normtall for kyst Nord-Norge
- Sparepotensial

Ut fra denne oversikten kan beslutningstakere danne seg et bilde av hvor det er mest energieffektivt å sette inn tiltak i forhold til energisparing. Oversikten er foreløpig, men det er enkelte bygninger som skiller seg ut med et stort sparepotensial;

Strømforbruk 2009 - Vevelstad kommune. Kommunal bygningsmasse og anlegg				
Enhet:	Størrelse m²	Årsforbruk i KWh	Årsforbruk / m²	Normtall Enova.
Sykehjem	1 400	317 000	226	297-233
Eldreboliger		93 000		297-233
Idrettsanlegg	112	14 000	125	
Allbrukshus	2 400	225 000	94	144
Fysioterapi		9 000		297-233
Brannstasjon		24 000		170-126
Vevelstad Sentralskole	1 530	334 000	218	166-122
Storbjørka Barnehage		68 000		188-134
Visthus oppvekstsenter		57 000		166-122
Vann og avløp		32 000		
Gate- og veilys	0	96 000		
Sum	0	1 269 000		
Noter:				
Allbrukshus omfatter administrasjon, bibliotek og hall				
Fysioterapi er en del av allbrukshuset				
Totalt betalte Vevelstad kommune kr 1.020.000,- i strømutfgifter til drift av kommunale bygninger og anlegg i 2009.				

Sett ut fra denne oversikten er det Vevelstad Sentralskole som har det største sparepotensialet med et potensial på ca 147.000 kWh.

Handling:

Det bør etableres et prosjekt som

1. søker om finansiell støtte gjennom ENOVA og evt andre.
2. avklarer og kvalitetssikrer energiforbruk i kommunal bygningsmasse
3. identifiserer nødvendige tiltak
4. gjennomfører tiltak.

6.1.2 Energiledelse. Driftspersonell.

Det ble gjennomført et "vaktmesterkurs" i energiledelse den 18. november på Brønnøy sykehjem. Alle driftsledere tilsatt i Brønnøy, Vega og Vevelsta kommuner var invitert. I alt møtte 17 driftsledere (3 fra Vevelstad, 4 fra Vega, 10 fra Brønnøy).

Det ble i tilknytning til til dette kurset gjennomført en evaluering med spørsmål om hvordan driftspersonell opplever i hvilken grad kommunens ledelse ivaretar sitt ansvar i forhold til energiledelse. Resultatene for Vevelstad gjengis under:

VEVELSTAD	VEVEL 10	RG	X	EL
A: Energipolitikk	1	0	5	4
B: Kartlegging av energiforhold	2	0	5	4
C: Mål og handlingsplaner	1	0	5	4
D: Organisasjon og utdanning	1	0	5	4
E: intern kommunikasjon og beskrivelse	1	0	5	4
F: Drift og vedlikehold	1	0	5	4
G: Energibevist innkjøp	1	0	5	4
H. Overvåking og kontroll	1	0	5	4
I: Ledelsens evaluering	1	0	5	4

VEGA 10	Driftslederne fra Vevelstad kommune (2010)
RG	Referanse gruppe
EL	Tilfredstiller krav til oppfyllelse av sertifikat iht NS-EN 16001

Det framkommer tydelig at driftslederne i Vevelstad opplever store mangler i kommunens energiledelse. Standarden for å oppfylle kravet til energiledelse etter Norsk Standard (NS EN 16001) er markert med rødt. Driftsledernes opplevelse i evalueringen er markert med grønt. Driftsledere er kommunens "frontsoldater" i forhold til drift av ommunale bygninger og installasjoner og har derved førstehånds kunnskap om kvaliteter og mangler ved anleggene.

Handling:

Det bør etableres et prosjekt som

- 1. søker om finansiell støtte gjennom ENOVA og evt andre.*
- 2. avklarer et program for energiledelse i Brønnøy, Vega og Vevelstad – evt i samarbeid med andre kommuner i regionen.*
- 3. gjennomfører programmet.*

6.2 I forhold til strategi 2. Energiforsyning og energibruk.

6.2.1 Energiprojekter i Vevelstad kommune.

Det er i følge Lokal Energiutredning for Vevelstad kommune (2009) kjent tre planer om småkraftverk i Vevelstad kommune:

Kraftverk	Område	Effekt (MW)	Årsproduksjon (GWh)
Flæsa	Stokka	1,1	Ca 4,5
Kilvågen	Visten	2,0	Ca 8
Bønå	Visten	3-5	10-20

Til sammen har disse småkraftverkene et produksjonspotensial på ca 22,5 – 32,5 GWh.

Det eksisterer pr i dag ingen andre planer for produksjon av energi i Vevelstad kommune, men kommunen har vurdert muligheten for varmepumpe basert på sjøvann.

6.2.2 Mosjøen Kulde og klimaservice As. Etablering på Hamnøy.

Mosjøen Kulde og klimaservice as er et firma som leverer tjenester og utstyr innen klimaanlegg og energianlegg. Firmaet vurderer en etablering på Hamnøy i Vevelstad kommune.

Sett i forhold til de bygninger / anlegg som er nevnt i kap 6.1.1., kan det være interessant å utvikle løsninger som er tilpasset disse bygningene og ut fra lokale forhold.

På sikt kan det være mulig å etablere anlegg på Hamnøya for å utvikle industrielle varmepumper basert på sjøvann og evt utvikle konsepter for å utnytte tidevannsenergi.

6.2.3 Notbøteriet / Egersund Net AS

Notbøteriet på Forvik / Vevelstad eies av Egersund Net AS. Notbøteriet leier arealer av Vevelstad eiendomsselskap som er 100% eid av Vevelstad kommune. Notbøteriet utfører tjenester for Nova Sea som eneste kunde. Tjenestene består i;

- Vasking av nøter. Vaskevannet UV-stråles før det slippes ut i havet.
- Reparasjon / bøting av nøter
- Impregnering av nøter med kobberstoff
- Tørking og lagring

I bøtehallen er det behov for varme. Her er varmetapet stort pga store areal og store porter. Bøtehallen varmes opp med takovner og varme gjennom ventilasjon. Dette er et vanlig industrianlegg. Vurderes som godt isolert. I tørkeprosessen er det behov for varme. Her er det montert varmegjenvinningsanlegg.

Notbøteriet har 5 ansatte og i tillegg 2 innleide fra Egersund Net.

6.2.4 Handelsstedet Forvik. Reiselivsprosjekt.

Handelsstedet Forvik består av 7 bygninger. 4 av disse blir i dag varmet opp vha elektrisk strøm. Det er innredet kjøkken / restaurant i den ene bygningen. Det er installert kaffebrenneri i "butikken".

Stor interesse av å være med på miljømessige tiltak of rå bevare og drive Handelsstedet.

Handling / Mulige tiltak;

- *Sjøvannsbasert varmepumpe – her må kapasitet mv utrede*
- *Forbrenningsanlegg (ved, bygningsavfall fra restaureringsarbeid mv)*
- *Prosjektledelse – energiprojekt ved Forvik. Analyse av anlegget – tiltak – gjennomføring av tiltak.*
- *Kombinasjon av;*
 - *Kulturminnevern – kulturminnet Forvik*
 - *Reiselivssatsing*
 - *Energioptimalisering*

6.2.5 Vevelstad Trevare as

Trevarefabrikken har tre mann i arbeid. Produserer vinduer for Trenør og skreddersydde kjøkken. Fabrikken varmes opp med strøm. Produksjonslokaler, kontor og utstillingslokaler er totalt på ca 850 kvm. Fabrikken kjøper strøm for ca 100.000 kr pr år.

Biprodukter er flis/slipstøv og kapp. Flis/slipstøv gis bort til grisefjøs i nærheten som bruker dette som strø. Kapp er et problem. Noe gis bort som ved – resten fyres opp i bål. Har forsøkt å selge kapp til Arbor – sponplateproduksjon, men detet blir bare mindre kvanta.

Mulige energisparetiltak;

- Varmepumpe basert på sjøvann. Problemet her er mye støv i fabrikken som kan begrense effekten av en varmepumpe.
- Fyringsanlegg basert på kapp.

Mulige samarbeidstiltak:

- *Flis / slipstøv til landbruket. Kan brukes i biogassproduksjon.*

6.2.6 Vevelstad Bondelag / Landbruket i Vevelstad

Det er totalt ca 40 driftsenheter innen landbruket i Vevelstad. 17 av disse er melkebruk. Øvrige bruk driver med småfe (sau, villsau, gris).

Gartneri på Forvik (Elvebakken gård og gartneri). Merk; Enova – Industri – Gartneri.

Mulige energisparetiltak;

- *Ett melkebruk (Elvebakken) har montert varmeveksler på kjøleanlegget for melketank. Dette er mest aktuelt for fjøs med lausdrift. For enheter med faste melketider, vil det være mindre behov for kjøling.*
- *Varme fra gjødsel / biogass.*
- *Varme fra blanding av grisemøkk og flis fra Trevarefabrikken (se foran) til biogass for oppvarming av boliger mv. To grisefjøs på Høyenholm får i dag flis/slipstøv.*
- *Varmegjenvinning fra vifteanlegg som blåser varmluft ut fra fjøsene.*
- *Tynning av skog til ved / flis.*

I forhold til landbruk kan det lanseres en ide for uttesting av en Nord-Norsk pilot / mønster for utvikling av ny energi basert på bioavfall. Her bør det også søkes et samarbeid mellom flere kommuner.

Det er etablert et prosjekt for utnyttelse av energi fra landbruksavfall i Sømna kommune.

Det bør etableres et samarbeid med landbruksnæringen og Bioforsk (Tjøtta) for utvikling av konkrete prosjekter i forhold til utslipp av drivhusgasser fra landbruket i regionen.

Handling:

- *Det utvikles et forprosjekt der man søker å avklare mulighetene for et bioenergiprojekt i regionen basert på samarbeid mellom næringsutøvere og kunnskapsinstitusjoner i regionen.*

6.2.7 Klima Helgeland.

"Klima Helgeland" er en sammenslutning av flere viktige bedrifter i regionen:

HelgelandsKraft AS er med i nettverket KlimaHelgeland, som i tillegg består av Elkem Aluminium Mosjøen, Statskog SF, Nova Sea og Torghatten Trafikkselskap ASA. KlimaHelgeland skal blant annet bidra til å redusere miljø- og klimaforurensende utslipp og utvikle miljøsam arbeidet i regionen.

KlimaHelgeland vet at ungdom er opptatt av klimaspørsmål og ønsket derfor å engasjere dem til å komme med forslag til hvordan miljøet i Helgeland kan forbedres. KlimaHelgeland lyste ut et stipend på 50.000 kroner til den eller de som kommer med de beste forslagene. Målgruppen var alle elevene på de seks videregående skolene i distriktet.

Handling:

- *Det etableres kontakt mellom KlimaHelgeland og kommunene for om mulig utvikle felles prosjekter.*

6.3 Strategi 3. Holdningsskapende arbeid.

6.3.1 Energiledelse. Driftspersonell

Denne handlingen er også aktuell under strategi 3.

6.3.2 Regnmakerne - skoleverket

Det er i plaprosessen synliggjort ent engasjement fra barnehager og skoleverket i kommunene om å sette i gang prosjekter for holdningsskapende arbeid.

Gjennom Enova er det etablert et omfattende materiale for holdningsskapende arbeid i skoler og i barnehager. Dette materialet kalles "Regnmakerne" og finnes tilgjengelig på Enova's hjemmesider www.enova.no.

Handling.

1. Skoleverket og barnehagene i Vevelstad kommune inviterer Enova og Nordland fylkeskommune til å etablere et samarbeid.
2. Vurderes finansiert gjennom "Miljømillionen" (se 6.4.)

6.4 Innspill til Energi- og klimaplanen.

6.4.1 Åpent møte.

Åpent møte i kinosalen, Brønnøy rådhus vedr. Energi- og klimaplan for Brønnøy, Vega og Vevelstad kommuner. Møtetid 11. oktober. 17 pers til stede.

6.4.1.1 Spørsmål / kommentarer / innspill:

- SHMIL. Transport av avfall til Sverige og septikslam til deponi på Høylandet. Er dette en miljøriktig bruk av transport?
- Energiregnskap blir "stykket opp". Er det mulig å tallfeste et energiregnskap som viser helheten i energiforbruket, og ikke bare energiforbruk "stykkevis og delt"?
- Transport skal være en del av energi- og klimaplanen.
- Ambisjonene i forhold til reduksjon i energiforbruk må sjekkes ut i kommunene.
 - o Hva vil dette koste
 - o Hvor høyt skal "lista legges"
 - o Hvem skal ta ansvar for/ gjennomføre tiltakene?
- Det må bygges inn en dynamikk i handlingsplanen slik at man ikke låser seg til enkelte løsninger.
- Viktige tema vil være;
 - o Opplæring i barnehager og i skoler
 - o Bevissthet blant unge
- "Miljømillionen" i Nordland fylkeskommune. Det er mulig å søke midler her – spesielt til tiltak overfor barn / unge. Søknadsfrist er 15. januar.
- "Klima Helgeland" er en sammenslutning av flere viktige bedrifter i regionen. De skal ha et møte i uke 45 og ønsker en nær kontakt med dette arbeidet med energi og klimaplanen. <http://www.klimahelgeland.no/>

7 Handlingsplan. Vevelstad kommune 2011-2015.

Denne handlingsplanen oppsummerer de prosjektforslagene som er omtalt i kapittel 6. Handlingsplanen bør revideres årlig.

Handlingsplanen gjengir prosjektene i ikke-prioritert rekkefølge. Det vil i den årlige behandlingen av denne handlingsplanen være et behov for å velge ut og prioritere aktuelle prosjekter for finansiering og gjennomføring.

Dette vil være en dynamisk prosess der det vil være opp til kommunestyret og evt definere inn nye prosjekter i energi- og klimaplanen.

Prosjekteier vil være den institusjon som bestemmer om – og når - prosjektet skal realiseres. Forankringen av prosjektet i denne energi- og klimaplanen innebærer at Vevelstad kommune vil kunne støtte prosjektet i forhold til;

- Ekstern finansiering
- Nettverk
- Kompetanse

Strategi 1: Kommunal bygningsmasse		
Prosjekteier:	Prosjekt:	Antatt energi- og klimagevinst.
Vevelstad kommune	Identifisere og etablere prosjekter i Vevelstad kommune for å redusere energibruk og redusere klimagassutslipp.	Moderat klimagevinst Stor energigevinst.
Vevelstad kommune	Energiledelse driftspersonell	Moderat klimagevinst Stor energigevinst. Stor holdningsskapende gevinst

Strategi 2: Energiforsyning og energibruk		
Prosjekteier:	Prosjekt:	Antatt energi- og klimagevinst.
Private aktører	Energiprojekter / småkraftverk i Vevelstad kommune	Stor energigevinst. Produksjon av fornybar energi.
Kuldeteknikk		
Notbøteriet	Oppgradering av avnlegget	Moderat energigevinst
Handelsstedet Forvik	Oppgradering av energiforsyning / gjenvinningsanlegg	Moderat energigevinst Pilotprosjekt i forhold til energiprojekt i et reiselivs / kulturanlegg
Vevelstad trevare as	Oppgradering av anlegg	Moderat energigevinst
Landbruksnæringen	Utvikling av felles prosjekter	Stor klimagevinst Moderat energigevinst. Stor holdningsskapende gevinst

Klima Helgeland	Utvikling av felles prosjekter	Moderat klimagevinst Stor energigevinst. Stor holdningsskapende gevinst

Strategi 3: Holdningsskapende arbeid		
Prosjekteier:	Prosjekt:	Antatt energi- og klimagevinst.
Vevelstad kommune	Regnmakerne - skoleverket	Stor holdningsskapende gevinst.